

Stichting Kinderopvang Zuidwest-Drenthe

PEDAGOGISCH BELEID

Inhoud

Inleiding.....	3
Missie	3
Visie	4
Onderwijs en opvang, een doorgaande lijn.	5
Kwaliteitsbeleid	5
Doel 1 Het bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving	7
Welbevinden en betrokkenheid.....	7
Kijk op kinderen.....	7
Ouders en pedagogisch medewerkers.....	7
Samenwerking met het basisonderwijs	8
Binnenkomst en afscheid	8
Emotionele veiligheid.....	9
Individu binnen de groep	9
Wennen en kennismaking.....	10
Gehechtheid	11
Groepsamenstelling	11
Vaste gezichten	11
Opbouw stam- en basisgroepen	11
Groepsindeling: horizontaal of verticaal	12
Gemende groepen KDV-BSO	12
Open deuren beleid.....	13
Incidenteel en structureel afnemen van een extra dag(deel).....	13
Beroepskracht-Kind Ratio (BKR)	14
Elk kind een mentor	14
'Mind-minded' in de kinderopvang.....	14
Doel 2 Het bevorderen van persoonlijke competentie	16
Spel is de basis.....	16
De inrichting	17
Buitenruimte	17
Activiteiten en dagschema's.....	17
Aansluiten bij belevingswereld	18
Fysieke ontwikkeling: motorische en zintuiglijke ontwikkeling	18
Buitenspelen.....	18
Motorische en zintuiglijke ontwikkeling	18
Taalontwikkeling	19

Woordenschat	19
Denken en ontluikende gecijferdheid	19
Jonge kinderen en de materiele wereld.....	19
Functioneel spel	19
Mediabeleid.....	20
Gezonde leefstijl.....	20
Eten en drinken	20
Rust en Regelmaat.....	22
Verschonen en zindelijk worden	24
Kunst, cultuur en creativiteit.....	25
Executief functioneren en zelfregulatie	25
Doel 3 Het bevorderen van sociale competentie	26
Sociale ontwikkeling.....	26
Samen spelen en nieuwe ervaringen opdoen.....	26
Kansarme kinderen	27
Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE).....	27
Piramide-digitaal: in een veilige omgeving grip krijgen op de wereld.	27
Verschillen in ontwikkelingsniveau	28
Coördinatie VE-beleid.....	29
Ontwikkelingsstoornissen en probleemgedrag.....	29
Volgen en signaleren	29
Kinderen die opvallen.....	30
Doel 4 socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden	32
Socialisatie.....	32
De sociale functie van kinderopvang	32
Inclusieve kinderopvang.....	33
Pestbeleid.....	33
De christelijke identiteit	33
Tot slot	34
Gebruikte afkortingen	34

Inleiding

'Het kind is de mens op z'n mooist'

Als ouders besluiten hun kind(eren) naar het kinderdagverblijf (KDV) of de buitenschoolse opvang (BSO) te brengen, geven ze daarmee bewust of onbewust, gewild of ongewild een stuk(je) van de verzorging en de opvoeding uit handen. Kiezen voor een kinderdagverblijf betekent dat het kind buitenshuis, onder leiding van meerdere volwassenen en in gezelschap van meerdere kinderen een deel van zijn ontwikkeling doormaakt.

Ouders stellen een goede verzorging en een veilige omgeving erg op prijs. Daarnaast blijkt uit de praktijk dat ouders het belangrijk vinden dat hun kind het naar zijn zin heeft, zich thuis voelt en met plezier naar het kindcentrum gaat. Van belang is ook dat ouders zich kunnen vinden in de wijze waarop de medewerkers omgaan met de kinderen. Maar ook of de sfeer waarin hun kind de hele dag verblijft, aansluit bij wat zij zelf als prettig, veilig of professioneel ervaren. Een belangrijke bijdrage aan deze sfeer, aan de omgangsvorm, wordt bepaald door het pedagogisch beleid.

Het pedagogisch beleid is voor de pedagogisch medewerkers (PM) een leidraad voor hun dagelijks handelen en waarborgt uniformiteit binnen Stichting Kinderopvang Zuidwest-Drenthe: vanaf nu PlusKinderopvang. Zeker voor nieuwe medewerkers biedt het pedagogisch beleid handvatten om volgens onze visie en uitgangspunten te kunnen werken. Voor ouders biedt het pedagogisch beleid duidelijkheid over onze visie, uitgangspunten, werkwijzen en procedures. Op deze wijze zijn we beter in staat eenheid te creëren in handelen en kwaliteit van dienstverlening te garanderen.

Bij twijfel kan een pedagogisch medewerker dus altijd terugvallen op het beleid. Ons beleid wordt geïmplementeerd en geëvalueerd zodat een ieder bekend blijft met de inhoud en het beleid up-to-date blijft. Maar gezond verstand, met in het achterhoofd de kernwaarden, ondersteunen de medewerkers in hun handelen en borgt in zekere zin de kwaliteit waar PlusKinderopvang voor staat.

De Wet Kinderopvang bepaalt in het algemeen dat het doel van de kinderopvang "verantwoord" dient te zijn. Het covenant Kinderopvang (opgesteld naar aanleiding van de invoering Wet Kinderopvang) stelt een aantal aandachtspunten vast dat in een pedagogisch beleid aan de orde dient te komen:

Deze kunnen worden samengevat onder de volgende vier doelen:

- Persoonlijke competenties
- Sociale competenties
- Emotionele veiligheid
- Overdracht van normen en waarden

Missie

'Ieder kind is uniek en heeft het recht te ontdekken wie hij is. De pedagogisch medewerker is een professional die het kind ondersteunt, stimuleert en motiveert. De kernwaarde is respect. Respect in omgang met volwassenen en kinderen, met elkaar, materialen, de omgeving en de natuur.'

Visie

In het pedagogisch beleid, hebben we vastgelegd hoe wij in de dagelijkse praktijk uiting geven aan de (wettelijke) vereisten en aan de kernwaarden die wij belangrijk vinden in onze dienstverlening. Dit alles samen vormt onze visie. Wij laten ons in het bijzonder inspireren door de pedagogische visie van Loris Malaguzzi.

ZEKER DE HONDERD IS ER door Loris Malaguzzi

Het kind bestaat uit **100**
Het kind heeft **100** talen, **100** handen,
honderd gedachten, **100** manieren van denken, spelen en praten
Honderd alsmat **100** manieren van luisteren verbazen, liefhebben
100 vreugdes om te zingen en te begrijpen
100 werelden om te ontdekken
100 werelden om uit te vinden
100 werelden om te dromen
Het kind heeft **100** talen
(en nog eens **100, 100, 100.**)
maar ze stelen er negenennegentig
de school en de cultuur scheiden het hoofd van het lichaam

Ze zeggen hen:
te denken zonder handen
te doen zonder hoofd
te luisteren en niet te praten
te begrijpen zonder vreugde
lief te hebben en zich te verbazen
alleen met Pasen en met Kerstmis

Ze zeggen hen:
Ik geef je de al ontdekte wereld
en van de **100** stelen ze er negenennegentig

Ze zeggen hen:
dat spel en werk
realiteit en fantasie
wetenschap en verbeelding
hemel en aarde
verstand en droom
dingen zijn die niet bij elkaar horen

Kortom, ze zeggen hen
dat de **100** er niet is.

Het kind zegt:
Zeker de **100** is er

“100 talen” door Loris Malaguzzi

Onderwijs en opvang, een doorgaande lijn.

In een kindcentrum (KC) zijn onderwijs, opvang en peuter arrangement zoveel mogelijk op elkaar afgestemd. Dit zorgt voor een doorgaande lijn, die van belang is voor de optimale ontwikkeling van het kind.

Binnen een kindcentrum vormen de medewerkers één team. Zij werken vanuit een gedeelde visie op kinderen. In het kindcentrum worden organisatorische zaken zoveel mogelijk op elkaar afgestemd.

De school en de kinderopvang kunnen gebruik maken van elkaars voorzieningen.

In het kindcentrum zijn de school en het peuterarrangement (vroeger peuterspeelzaal) vooral gericht op groei en ontwikkeling. Bij peuters en kleuters speelt uiteraard het spelend leren de hoofdrol. De opvang is meer gericht op ontspanning en spel. Op een speelse manier worden de kinderen gestimuleerd in hun ontwikkeling.

Kwaliteitsbeleid

Kwaliteit is een breed begrip. We hebben het niet alleen over de opbrengsten van het leerproces, maar bijvoorbeeld ook of een kind goed in z'n vel zit, weet dat het waardevol is, er sprake is van een uitdagende en veilige leeromgeving, er aandacht is voor normen en waarden, enz. Ouders kiezen niet vanwege één kwaliteitsaspect, maar juist vanwege de "kwaliteitsmix", waarin de kwaliteit van het pedagogisch klimaat, het leerproces en de christelijke identiteit hoofdingrediënten zijn.

We kiezen voor een drievoudig kwaliteitsbegrip, waarbij de zorg voor het kind en de kwaliteit van het onderwijs centraal staan:

Dit betekent in de eerste plaats dat wij willen voldoen aan de eisen die voor deze kwaliteit in regels en wetten zijn vastgelegd, en wij streven daarbij een hoog niveau na.

Voor het borgen van ons pedagogisch beleid en de kwaliteit hebben we sinds 2018 een gekwalificeerd pedagogisch beleidsmedewerker/coach in dienst conform de eisen van de wet IKK. De pedagogisch beleidsmedewerker/coach is verantwoordelijk voor de volgende gebieden:

- jaarlijks evalueren van het pedagogisch beleid, het veiligheids- en gezondheidsbeleid en het voedingsbeleid naar de actuele wetenschappelijke inzichten en wettelijke maatstaven
- implementeren van het beleid door middel van organisatie-brede (verplichte) beleidsavonden, die ieder jaar tenminste vier keer worden gehouden.
- pedagogisch coachen van pedagogisch medewerkers op de werkvloer door middel van coaching on the job en observatiebezoeken op locatie volgens een rooster, waarbij alle locaties, groepen en medewerkers aan bod komen.
- Verbreden en onderhouden van kennis en zorgdragen voor continue scholing van medewerkers d.m.v. het scholingsplan, coaching on the job en de beleidsavonden.

De pedagogisch coach/beleidsmedewerker werkt cyclisch volgens het PDCA-model, waardoor alle werkzaamheden zijn geborgd en jaarlijks worden geëvalueerd.

Naast de pedagogisch coach hebben we sinds 2022 ook een VE-coach in dienst conform de eisen van de wet IKK. De VE-Coach wordt ingezet om de kwaliteit van het aanbod van VE te verhogen. Als rekennorm wordt 10 uur per doelgroep peuter (peildatum 1 januari) per jaar gehanteerd. Het totaal aantal uren per locatie mag naar inzicht van de VE-coach ingezet worden voor kwaliteitsverhoging van de VE-groepen.

Dit kan op individueel- en/of op groepsniveau, dit wordt afgestemd met de groep.

Aan het begin van het nieuwe jaar begint de VE-coach met een startgesprek om de wensen en behoeften te inventariseren.

De VE-coach is verantwoordelijk voor de volgende taken:

- Organiseren van de doorgaande lijn/warme overdracht
- VE-methodiek
- VE-beleid en het evalueren van het beleid
- Ondersteunen bij vroegsignalering en de zorg voor individuele kinderen met extra ondersteuningsbehoeften
- Zorgt voor verbetering van de educatieve functie van VE
- Zorgt ervoor dat het VE-beleid geïmplementeerd wordt op de werkvloer
- Houdt de PM scherp op de VE doelen
- Zorgt voor vernieuwing en inspiratie op VE gebied

Het tweede deel van het drievoudig kwaliteitsbegrip is de opvoedings- en vormingskwaliteit. We willen dat kinderen met plezier naar onze kindcentra gaan en dat ze zich veilig en gewaardeerd voelen, omdat dit de basis legt voor kennisoverdracht, maar uiteraard ook onmisbaar is voor de overdracht van normen en waarden.

Het laatste onderdeel is de levensbeschouwelijke kwaliteit. Deze heeft alles te maken met onze christelijke identiteit en de invulling die daaraan wordt gegeven. Dit wordt nader toegelicht op pagina 34.

Medewerkers van PlusKinderopvang zijn competent, betrokken, gemotiveerd, professioneel, loyaal aan de organisatie en dragen de christelijke identiteit uit. Ze werken optimaal samen aan het realiseren van de missie en de doelen. Ieder neemt daarbij de verantwoordelijkheid voor zijn of haar eigen functioneren en ontwikkeling, maar ook voor de organisatie als geheel.

Onze kerntaak is: kinderen voorbereiden op betekenisvolle deelname aan de wereld van vandaag en morgen. Het gaat ons om de brede, totale ontwikkeling van het kind. Ieder kind is uniek, van waarde en mag ervaren dat het er toe doet! Onze medewerkers doen er alles aan om kinderen zo optimaal mogelijk te begeleiden in een veilige vertrouwde omgeving.

Doel 1 Het bieden van emotionele veiligheid in een veilige en gezonde omgeving

Het bieden van veiligheid is van primair belang in de kinderopvang. Het draagt bij aan het welbevinden van de kinderen. PlusKinderopvang zorgt voor verantwoorde opvang, in een veilige en gezonde omgeving. Daarbij houden we rekening met de ontwikkelingsfase waarin kinderen zich bevinden en gaan we op een sensitieve en responsieve manier met kinderen om. Kinderen hebben recht op respect voor hun autonomie, waarbij grenzen worden gesteld en structuur wordt geboden voor het gedrag. Zo kunnen kinderen zich emotioneel veilig en geborgen voelen. Het bieden van veiligheid is de meest basale doelstelling van de kinderopvang en de basis voor de andere doelstellingen.

Welbevinden en betrokkenheid

Welbevinden geeft weer hoe een kind zich voelt. Een goed welbevinden is van belang voor de ontwikkeling van het kind. Een andere factor is betrokkenheid: hoe intens is een kind bezig? Een hoge betrokkenheid is van belang voor het leren en maken van ontwikkelingsstappen. Wij werken aan de volgende manieren om het welbevinden en de betrokkenheid te verhogen: een rijk aanbod, een positief groepsklimaat, ruimte voor initiatief, oog voor groepsorganisatie en groepsdynamiek, een sensitieve en responsieve begeleidersstijl.

Kijk op kinderen

De ontwikkeling van kinderen van nul tot twee jaar wordt vastgelegd door middel van het observatie instrument “Welbevinden: observatielijst peuterplein 0 – 2 jaar”. Tijdens de overdracht bij het brengen en halen van de kinderen, wordt met de ouders gesproken over het welbevinden en de ontwikkeling van het kind. Het kind wordt jaarlijks geobserveerd door middel van de daarvoor bestemde formulieren. Kinderen van twee tot vier jaar worden geobserveerd volgens de door ons aangepaste observatielijst van Peuterplein. Onze observatieformulieren zijn gebaseerd op die van Peuterplein, maar aangepast op basis van de SLO-doelen (Stichting Leerplan Onderwijs) en de ontwikkelingspsychologie.

Op drie tijdstippen gedurende de plaatsingsperiode wordt de ontwikkeling van de kinderen vastgelegd door middel van het observatie instrument. Op het KDV na 3 maanden, 1, 2, 3 en 3,9 jaar. Bij de peutergroep is de eerste observatie (nulmeting) na 3 maanden. Vervolgens bij 3 jaar, en bij 3,9 jaar.

De observaties geven op systematische en structurele wijze een algemeen beeld van de ontwikkeling van het kind op verschillende gebieden en laten zien hoe kinderen spelen en werken. De observaties worden altijd met ouders besproken om tot een compleet beeld van het kind te komen.

Er is regelmatig contact met de onderbouwleerkrachten en de intern begeleider van de school. In de gesprekken met de leerkrachten worden alle kinderen, na toestemming van de ouders, besproken. De gesprekken tussen pedagogisch medewerkers en leerkrachten is ook bedoeld voor een goede inhoudelijke afstemming, zodat de kinderen goed voorbereid naar school gaan.

Ouders en pedagogisch medewerkers

PlusKinderopvang vindt ouderbetrokkenheid een zeer belangrijk onderdeel. Betrokkenheid vanuit ouders heeft een positieve invloed op het leerproces van het kind. Het is dan ook van belang om de ouders bij de thema's te betrekken, zodat de doorgaande lijn thuis ook wordt gestimuleerd.

Ouders worden aan het begin van een plaatsing op het KDV of de peutergroep geïnformeerd over de Piramide-methode. Bij het halen en brengen worden ouders geïnformeerd over bijzonderheden. Daarnaast worden ouders door middel van de ouderbrief geïnformeerd over de Piramide activiteiten. Ouders ontvangen aan het begin van ieder nieuw thema een ouderbrief. In deze themabrief worden

ouders gestimuleerd om thuis activiteiten te doen aan de hand van de suggesties en de begrippenlijst die in de brief vermeld staan.

Na iedere observatie vindt er in principe een oudergesprek plaats waarin ouders op de hoogte worden gesteld over de bevindingen van de observatielijsten.

Wanneer een kind bijna vier jaar wordt, evalueren we met ouders de tijd op het KDV/peutergroep, de ontwikkeling die het kind heeft doorgemaakt en bespreken we welke zaken van belang zijn om door te geven aan de basisschool (warme overdracht).

Ouderavonden

Minimaal één maal per jaar wordt een ouderavond georganiseerd in samenwerking met het onderwijs en/of de oudercommissie. (mits hier voldoende animo voor is) Deze avond is plenair en wordt ingevuld met informatie over beleidsmatige zaken of ontwikkelingen binnen PlusKinderopvang. Tijdens deze avond hebben ouders de gelegenheid met elkaar van gedachten te wisselen, een kijkje te nemen op de groepen en is er tevens gelegenheid om persoonlijk met de PM te spreken. Op verzoek kunnen ouders altijd een persoonlijk gesprek aangaan met de PM.

Samenwerking met het basisonderwijs

PlusKinderopvang geeft vorm aan de doorgaande lijn tussen voorschool (PlusKinderopvang) en vroegschool (basisonderwijs) door middel van:

- Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)
- VVE-coördinatie tussen de voorschool (KDV/peutergroep) en vroegschool (groep 1/2 in het kindcentrum)
- Overdrachtsformulier naar de basisschool
- Een afgestemd aanbod, pedagogisch klimaat, educatief handelen, ouderbeleid en interne begeleiding en zorg tussen PlusKinderopvang en de basisscholen (kindcentra).

De voorschool zorgt voor een warme overdracht. Doel van de overdracht is om middels het overdragen van informatie de doorgaande lijn in de ontwikkeling van kinderen te bevorderen. Dit wordt bereikt door eventuele problemen van individuele kinderen in een vroeg stadium te signaleren, te registreren, te bespreken met ouders en te melden bij de overgang naar het basisonderwijs.

Daarnaast heeft Piramide een optimale doorgaande ontwikkelingslijn naar de basisschool. Een speciaal observatie- en overdrachtsformulier helpt hierbij.

Binnenkomst en afscheid

We hechten in het kader van de emotionele veiligheid belang aan een goede en warme overdracht bij brengen en halen en voldoende ruimte voor begroeten en afscheid nemen.

Het brengen

Vragen die de PM kan stellen bij het ontvangen van het kind zijn:

- hoe voelt het kind zich
- zijn er veranderingen t.a.v. de ontwikkeling (speen, zindelijkheid, lopen, praten, zelfstandigheid)
- zijn er thuis bijzondere activiteiten gebeurd
- zijn er veranderingen in het eet- en slaappatroon

- hoe gaat het met de ouder
- bij ziekte; informatie over medicijnen
- wie komt het kind weer halen en hoe laat ongeveer.

Het halen

Onderwerpen die aan de orde kunnen komen bij het halen van het kind zijn:

- de stemming van het kind
- het spelgedrag (met wie heeft het kind gespeeld, met welk spelmateriaal)
- hoe PM op eventueel opvallend gedrag heeft gereageerd (bijv. bij een driftbui of niet luisteren)
- een bijzondere ontwikkeling die het kind heeft doorgemaakt (nieuw woordje, zelf opruimen)
- informatie over eten, slapen en zindelijkheid
- informatie van school.

Emotionele veiligheid

De uitgangspunten die centraal staan binnen ons pedagogisch beleid luiden als volgt:

- Wij nemen kinderen serieus en respecteren hen.
- Wij luisteren naar wat kinderen ons te zeggen hebben.
- Wij stimuleren kinderen om zichzelf en de wereld te ontdekken.
- Wij creëren een uitdagende omgeving waarin kinderen zelf keuzes kunnen maken.
- Binnen PlusKinderopvang voelen kinderen zich veilig en geborgen
- De afspraken in het pedagogisch beleid brengen we tot uiting in ons gedrag.

Respect is het sleutelwoord bij het pedagogisch handelen. Dit betekent respect in de omgang met volwassenen en met kinderen, onderling en met elkaar, met materialen, met de omgeving en met de natuur. Het pedagogisch beleid, voortkomend uit de uitgangspunten, is er op gericht kinderen te stimuleren om te ontdekken wie zij zijn, maar ook wie zij zijn in samenhang tot anderen.

Dit komt tot uiting in de wijze waarop onze PM:

- naar het kind luistert
- met het kind praat
- het kind stimuleert om uiting te geven aan de gevoelens.

Individu binnen de groep

Kinderen hebben ruimte nodig en een gevoel van veiligheid om te ontdekken wie zij zijn. Een goede interactie tussen kinderen onderling en tussen een kind en de PM draagt bij aan de emotionele veiligheid van een kind. Gevoelens van boosheid, verdriet of juist blijdschap worden door de PM benoemd. Er wordt ruimte aan de kinderen geboden om deze gevoelens te uiten. De PM observeert en kijkt of bijv. het huilende kind behoefte heeft aan troost of dat het even moet uithuilen en het spel dan zelf weer kan oppakken. Gevoelens van kinderen worden door de PM vertaald. Hierdoor voelt het kind zich gehoord. Het gevoel begrepen te worden, te worden gewaardeerd om wie je bent en wat je doet en gerichte aandacht te krijgen dragen bij aan het gevoel van eigenwaarde.

Voorbeelden:

- "Ik zie dat je moe bent, ik leg je even lekker in bed."
- "Je wilt even uithuilen, kom maar bij me zitten hoor"
- "Je hebt de blokken in de doos gedaan, knap hoor." (Een kind een compliment geven.)
- "Je hebt wel erge honger, neem alvast maar een korstje brood."
- "Wat een drukte, al die grote mensen die binnen komen, zal ik even een rustig plekje voor je zoeken?"

Interactie wordt ook gebruikt om het kind grip te laten krijgen op de situatie: de PM vertelt als er dingen staan te gebeuren. Zo wordt het kind op de gebeurtenis voorbereid. Het kind leert de inhoud van de taal te koppelen aan acties. Op deze wijze krijgt het een beter begrip van de wereld om hem heen.

Voorbeelden:

- "Ik ga je nu even je mond afvegen, daar komt de washand."
- "Ik heb zo'n dorst, ik ga wat te drinken halen en ben zo weer terug."
- "Je moeder komt je zo ophalen, je mag gaan opruimen."

De PM houdt zich aan het uitgangspunt: je doet wat je zegt en je zegt wat je doet. De reactie en manier van handelen is voor kinderen voorspelbaar en uit te leggen. Dit betekent dat de PM duidelijk aan de kinderen uitlegt welke regels er zijn en dat zij zich aan deze regels houdt.

Voorbeelden:

- na het spelen wordt het speelgoed door de kinderen opgeruimd.
- kinderen doen elkaar geen pijn.

Wanneer een kind een grens overschrijdt, loopt de PM naar het kind toe en kijkt het kind op gelijke hoogte aan. Zij verwoordt het gedrag van het kind, benoemt de gevolgen ervan en zegt dat het niet mag. De PM biedt zo mogelijk een alternatief aan.

Voorbeeld:

- "Je rijdt met je fiets tegen het bouwwerk van Julia. Kijk het gaat kapot. Tegen een werkstuk mag je niet aanfietsen, want we willen het werkstuk heel houden. Je mag in de hal gaan fietsen, daar staan geen werkstukken".

Ieder kind heeft zijn eigen ontwikkelingstempo. De PM kijkt goed naar ieder kind en biedt spelmaterialen aan dat aansluit bij diens ontwikkelingsfase. De PM stimuleert het kind om zelf kenbaar te maken wat het wil. Een kind dat zegt "Ik heb dorst", wordt gevraagd "Wat wil je?", zodat het kind leert te verwoorden dat het graag een beker drinken wil.

Wennen en kennismaking

Ouders die hun kind(eren) naar PlusKinderopvang brengen geven een stuk van de verzorging en de opvoeding uit handen. Een goede wederzijdse overdracht waarin helder wordt gecommuniceerd is hierbij essentieel.

De coördinator ontvangt van de planningsmedewerker een stamkaart bij een nieuwe plaatsing. Vervolgens wordt er een intakegesprek ingepland.

Wennen bij nieuwe plaatsing

Wenafspraken worden door de PM in overleg met ouders gemaakt en kunnen alleen binnen het contract. Wennen bij PlusKinderopvang is altijd maatwerk en gaat in overleg met ouders. Hierbij wordt altijd (in overleg met ouders) gekeken naar wat passend is voor het kind. Ouders zorgen er voor dat zij het kind direct op kunnen halen (of laten ophalen) indien het wennen niet gaat. PlusKinderopvang benadrukt dat wennen erg belangrijk is voor de emotionele veiligheid van de kinderen en streeft er naar dat alle kinderen voldoende gelegenheid krijgen om te wennen aan het KDV of de BSO.

Gehechtheid

Groepssamenstelling

Vaste gezichten

PlusKinderopvang houdt zich aan het wettelijke vaste-gezichten criterium: maximaal 2 vaste gezichten voor kinderen tot 1 jaar en 3 vaste gezichten voor kinderen vanaf 1 jaar.

Dit bewerkstelligen we door de volgende maatregelen:

- medewerkers op de baby- en de peutergroep worden zodanig ingeroosterd, dat er iedere dag een vast gezicht een structureel deel van de dag aanwezig is. Daarnaast kunnen er op de groep (afhankelijk van de groeps grootte) nog andere medewerkers werkzaam zijn.
- Medewerkers op de babygroep werken minimaal 18 uur (2 hele dagen) en zijn minimaal 27 uur inzetbaar.
- medewerkers op de baby- en peutergroep zijn de eerste vervangers van elkaar, bij ziekte of incidentele vrije dagen.
- Indien er per dag twee medewerkers op de groep staan, zijn de derde en eventueel vierde medewerker de vaste vervangers bij vakantie en de openings-, sluitings- en pauze-uren en overmachtssituaties zoals ziekte.
- We streven er naar dat iedere locatie een vaste invaller heeft, die bekend is met de locatie, de kinderen en de medewerkers.

Opbouw stam- en basisgroepen

De stamgroepen en basisgroepen bij PlusKinderopvang zijn verschillend op de diverse locaties. Wij kennen de volgende stam- of basisgroepen:

- KDV 0-4 jaar met maximaal 16 kinderen
- babygroep 0-2 jaar, maximaal 14 kinderen
- peutergroep 2-4 jaar, maximaal 16 kinderen
- BSO 4-12 jaar, maximaal 20 kinderen
- BSO 4-8 jaar, maximaal 20 kinderen
- BSO 8-12 jaar, maximaal 24 kinderen
- Samengestelde groep KDV-BSO 0-12 jaar, maximaal 16 kinderen

In de locatiewerkplannen zijn de stam- en basisgroepen per locatie beschreven.

Groepsindeling: horizontaal of verticaal

Binnen PlusKinderopvang wordt met verschillende groepsindelingen gewerkt: zogenaamde verticale en horizontale groepen. Een horizontale groep is een groep waarin kinderen van ongeveer dezelfde leeftijden verblijven. Binnen PlusKinderopvang bestaan er op de kinderdagverblijven horizontale groepen in de leeftijdscategorieën 0 tot 2 á 2,5 jaar en 2 á 2,5 tot 4 jaar. Op de BSO zijn er groepen van 4-8 en van 8-12 jaar.

Een verticale groep is een groep waarin kinderen van verschillende leeftijden verblijven; op het kinderdagverblijf 0-4 jaar en op de buitenschoolse opvang 4-12 jaar.

Het aantal pedagogisch medewerkers op verticale groepen is afhankelijk van het aantal aanwezige kinderen in de specifieke leeftijdscategorieën en wordt te allen tijde gebaseerd op de wettelijke eisen van de BKR (Beroepskracht Kind Ratio).

De medewerkers van PlusKinderopvang hebben aandacht voor de aandachtspunten die horen bij het werken in horizontale of verticale groepen:

Bij horizontale groepen moeten kinderen op meerdere momenten over naar een nieuwe groep, waarbij zij opnieuw een band met de groepsleiding en de andere kinderen moeten opbouwen. PM moeten tijd investeren het kind en de ouders in korte tijd goed te leren kennen, zodat ze vertrouwd zijn met elkaar. Doordat kinderen vooral in aanraking komen met leeftijdsgenoten worden de kinderen niet automatisch uitgedaagd door de aanwezigheid van oudere kinderen. PM zijn zich er van bewust dat ze de kinderen oudere kinderen laten ontmoeten en/of de kinderen extra uitdaging bieden.

Bij verticale groepen zijn PM zich bewust van het feit, dat de rust, hygiëne en veiligheid voor met name de baby's wordt geborgd. PM letten bijvoorbeeld goed op rondslingerend spel materiaal, vegen de vloer direct na een eetmoment en leren de dreumesen en peuters samen op te ruimen en de tafel af te ruimen.

Door het open deuren beleid dragen we zorg voor voldoende ontmoetingsmomenten met leeftijdsgenoten. Activiteiten worden passend aan een specifieke leeftijdscategorie, ontwikkelingsbehoefte en interesses van de kinderen aangeboden. Zo worden bijvoorbeeld de driejarigen uit de verschillende groepen een specifieke activiteit aangeboden en de een-jarigen kunnen deelnemen aan een activiteit die bij hun interesse en ontwikkelingsniveau past. De kinderen komen zodoende in contact met meer leeftijdsgenootjes en de geboden activiteiten zijn aan hun specifieke behoeften aangepast.

Door middel van de structurele observatiemomenten blijven de medewerkers alert op signalen en afwijkingen in de ontwikkeling in zowel de horizontale en verticale groepen. Ook kunnen de medewerkers daardoor signaleren of de inrichting en het activiteiten aanbod nog aansluiten bij de behoefte van de groep.

Samenvoeging groepen

Het kan in bepaalde situaties voorkomen dat (stam/basis) groepen (tijdelijk) worden samengevoegd. Hierbij wordt er voor gezorgd, dat ieder kind minimaal een vaste PM houdt. De ouders van deze kinderen geven PlusKinderopvang hiervoor schriftelijk toestemming tijdens het intakegesprek.

Gemende groepen KDV-BSO

Convenantpartijen hebben afgesproken dat voor gemengde groepen dagopvang en buitenschoolse opvang een gemiddelde wordt gehanteerd voor de vaststelling van het aantal kinderen per pedagogisch medewerker, waarbij een maximum wordt gesteld aan het aantal 0-4 jarigen in een groep. In het kader van kwaliteit van kinderopvang is een samengestelde groep in de brede leeftijdscategorie van 0-13 jaar geen voorkeursoptie van Convenantpartijen. Maar in sommige

situaties kan de kleinschaligheid een dergelijke groepssamenstelling noodzakelijk maken, waarbij bijvoorbeeld kinderen in de BSO-leeftijd voor een deel van de dag worden samengevoegd met de kinderen in de dagopvang. Met een goede, naar leeftijd gedifferentieerde werkwijze kan er dan nog steeds sprake zijn van kwalitatief verantwoorde kinderopvang. Gecombineerde groepen dagopvang en buitenschoolse opvang kunnen in pedagogisch opzicht waardevol zijn, bijvoorbeeld wanneer de jongste BSO-kinderen en de oudste kinderdagverblijfkinderen in een samengestelde groep verblijven, en hieraan in de pedagogische werkwijze nadrukkelijk condities worden gesteld.

Indien met samengestelde groepen dagopvang en buitenschoolse opvang wordt gewerkt, wordt in het locatiewerkplan een duidelijke, naar leeftijd gedifferentieerde beschrijving gegeven van de activiteiten en dagindeling van deze groep.

Open deuren beleid

Wat is een open deuren beleid?

Open deurenbeleid is een pedagogische methode waarbij kinderen structureel de gelegenheid krijgen om buiten de eigen groepsruimte met kinderen van andere groepen te spelen. Wanneer een ontmoeting met de kinderen van andere groepen wordt “geregeld”, dan spreken we van open deuren beleid.

Het is geen natuurlijke situatie om de hele dag in één ruimte te spelen. Daarom geven de PM met een open deurenbeleid de kinderen regelmatig de gelegenheid om de omgeving buiten hun eigen groepsruimte te verkennen. Dit kan buitenspelen zijn, maar ook binnen in de gymzaal, gang of in de groepsruimtes van de andere stamgroepen. In alle ruimtes waar gespeeld wordt is toezicht aanwezig.

Het voordeel van een open deuren beleid is dat de kinderen meer exploratieruimte en keuzemogelijkheden worden geboden. Daarnaast biedt het meer mogelijkheden om activiteiten te organiseren die aansluiten bij de interesses en mogelijkheden van de verschillende aanwezige kinderen.

Om het werken met het open deuren beleid kwalitatief te bewaken hebben we de volgende afspraken met elkaar gemaakt:

De medewerkers houden de vinger aan de pols: ze zien toe op de fysieke veiligheid van het kind, maar ook op zijn of haar emotionele welbevinden. Zij gaan dus regelmatig na of de kinderen zich prettig voelen en aan het spelen/met de activiteit bezig zijn. Ook is het belangrijk dat de PM de kinderen laat wennen aan alle ruimtes en hen zeker in het begin ook letterlijk over de drempel begeleidt naar de nieuwe speelruimtes of de speciale activiteiten/andere activiteiten in het gebouw. Ouders vinden het prettig om te weten wat hun kind heeft gedaan tijdens het open deuren beleid. Via whiteboards/activiteitenroosters in de groepsruimtes wordt duidelijk gemaakt wat er die middag aangeboden wordt. De PM weten van hun basisgroep kinderen waar ze aan meegedaan hebben en dragen dit over aan de ouders.

Incidenteel en structureel afnemen van een extra dag(deel)

Het kan voorkomen dat een kind bij afname van flexibele- of vakantieopvang gedurende een extra (dag)deel of bij uitbreiding van het contract met een dag(deel) in een andere stamgroep wordt opgevangen. PlusKinderopvang streeft ernaar kinderen altijd in hun eigen vertrouwde stamgroep te plaatsen. Indien hier geen plaats beschikbaar is, wordt ouders de keuze geboden om gebruik te maken van opvang in een andere stamgroep op dezelfde locatie. Door middel van het open deuren beleid wordt er naar gestreefd om alle PM die werkzaam zijn op de locatie vertrouwde gezichten voor alle kinderen te laten zijn. Dit voorkomt dat de kinderen bij (tijdelijke) plaatsing in een andere

stamgroep te maken krijgen met onbekende medewerkers. Daarnaast wordt op alle stamgroepen dezelfde dag structuur gehanteerd. Wanneer opvang alleen plaats kan vinden op een andere locatie, zullen voorafgaand aan de plaatsing wenaafspraken gemaakt worden. Wij streven ernaar het kind over te plaatsen naar de eigen stamgroep zodra daar plaats is.

Beroepskracht-Kind Ratio (BKR)

PlusKinderopvang hanteert voor alle locaties bij het berekenen van de beroepskracht-kind ratio (BKR) als leidraad de schema's, zoals opgenomen in het convenant kwaliteit kinderopvang (vanaf 1 januari 2018 de wet IKK – Innovatie en Kwaliteit in de Kinderopvang). Hierdoor voldoen alle locaties aan de wettelijke minimum eisen. Naast de medewerkers in vast of tijdelijk dienstverband zijn er ook stagiaires aan het team toegevoegd.

Afwijking BKR

Zoals afgesproken in de wet IKK leggen we de afwijking in de BKR (3 uur per dag) vast in de locatiewerkplannen. De afwijking in de BKR vindt plaats in het eerste uur na opening, het laatste uur voor sluiting en tijdens de pauzes. Iedere locatie neemt in zijn werkplan de precieze tijden op, aangezien die afhankelijk zijn van de dagindeling en openings- en sluitingstijd. Indien een kind een basisbehoefte nodig heeft (zoals eten, drinken of slapen) die niet kan worden overgenomen door een collega, zien we dat als overmacht en gaat de kwaliteit van de opvang voor op de afwijking BKR.

Elk kind een mentor

Bij PlusKinderopvang is ieder kind gekoppeld aan een mentor. De mentor is een vaste medewerker van de stam- of basisgroep, waardoor de mentor intensief contact heeft met het kind en deze regelmatig ziet gedurende de week. De mentor zorgt er in zijn stam- of basisgroep voor, dat ze alle kinderen ziet en individuele aandacht geeft. Dit doet ze bijvoorbeeld door alle kinderen individueel te begroeten bij binnenkomst en afscheid te nemen bij vertrek.

Daarnaast is de mentor degene die de observaties van het betreffende kind doet en de oudergesprekken voert.

Bij het KDV bespreekt de mentor in de oudergesprekken (minimaal 1 x per jaar) de bevindingen vanuit de observaties en eventuele andere zaken met de ouders. Voor de ouders is de mentor het aanspreekpunt als er vragen zijn. Wij maken bij de eerste uitnodiging voor een gesprek (drie maanden na plaatsing) aan de ouders bekend welke mentor is gekoppeld aan hun kind.

Voor de BSO geldt, dat de mentor de vaste medewerker van de basisgroep is. Indien ouders een gesprek wensen, kunnen ze dat aangeven bij de mentor van hun kind. Als de mentor zorg heeft of aanleiding ziet voor een gesprek, zal deze dat aangeven bij ouders. We maken bij het intakegesprek bekend in welke basisgroep en bij welke mentor het kind wordt geplaatst.

In het geval van zorg in de ontwikkeling kan de mentor een beroep doen op ondersteuning van bijvoorbeeld de VE-coach, de locatiecoördinator of de pedagogisch coach.

Wanneer er bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind worden gesignaleerd kunnen ouders doorverwezen worden naar een passende instantie voor verdere ondersteuning.

'Mind-minded' in de kinderopvang

Mind-minded en sensitieve responsiviteit verschillen van elkaar.

Sensitieve responsiviteit. Staat voor de vaardigheid om signalen op te vangen die aangeven dat een kind zich niet goed voelt of behoefte heeft aan ondersteuning. Het is belangrijk om dit goed te interpreteren en er adequaat op te kunnen reageren.

Mind-minded betekent dat PM'ers goed in staat zijn zich in een kind te verplaatsen, ze te behandelen als individuen met eigen wensen, gedachten en emoties. Het gaat dan om het opvangen van signalen, hier goed op te reageren en het dan ook in woorden te benoemen. Mind-minded heeft specifiek betrekking op de verbale communicatie tussen PM en het kind.

Voorbeeld:

Een PM ziet een baby huilen bij een kiekeboe spelletje. Ze signaleert dat de baby overprikkeld raakt van het kiekeboe-spelletje. Ze stopt met het kiekeboe spel en pakt het handje van de baby (sensitieve responsiviteit)

De PM praat daarna tegen de baby, 'dat was wat te veel he, ik zie het kom maar even bij me.' En pakt de baby rustig op. (mind-minded: taalgericht op het verwoorden van de baby's innerlijke toestand)

Doel 2 Het bevorderen van persoonlijke competentie

Bij PlusKinderopvang dagen we de kinderen spelenderwijs uit in de ontwikkeling van hun motorische, cognitieve, taal- en creatieve vaardigheden. Zo stellen we kinderen in staat steeds zelfstandiger te functioneren in de maatschappij. Zowel de persoonskenmerken als de ontwikkeldomeinen vallen onder de persoonlijke competenties. Door een rijke speelleeromgeving, vrij spel en begeleide activiteiten stimuleren we de ontwikkeling van de persoonlijke competenties.

Spel is de basis

Aan de kinderen wordt voldoende ruimte voor vrij spel en verschillende soorten uitdagend spelmateriaal aangeboden.

Alle ontwikkelingsgebieden zijn binnen het spelmateriaal terug te vinden:

- de motorische ontwikkeling
- de ontwikkeling van de intelligentie
- de spraak- en taalontwikkeling
- de ontwikkeling van de zelfstandigheid
- de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Binnen al deze ontwikkelingsgebieden zal het kind zijn persoonlijke en sociale competentie kunnen ervaren en ontwikkelen.

Een goede observatie van het kind vormt het uitgangspunt bij het aanbieden van spelmateriaal. De PM bepaalt aan de hand van de observaties welk speelgoed voor de kinderen uitdagend is om mee te spelen. De kinderen worden gestimuleerd om zelf het speelgoed te pakken en op te ruimen na het gebruik. Het opbergen/ opruimen van het spelmateriaal is voor de kinderen inzichtelijk gemaakt. Door middel van thematische speelhoeken is het voor de kinderen duidelijk wat er in de speelhoek te vinden is.

Bijvoorbeeld:

De baby wordt op een platte ondergrond neergelegd met spelmateriaal dat past bij zijn / haar ontwikkelingsleeftijd. Een vrije beweging ontwikkeling wordt hierbij zoveel mogelijk als uitgangspunt genomen. Tijdens de spelmomenten wordt een baby dus niet tegen een kussen, in een wipstoeltje of in een maxi-cosy gezet. Deze beperken namelijk de bewegingsmogelijkheden van de baby en staan een goede motorische ontwikkeling in de weg. Het gebruik van een rek waaraan speelgoed boven het hoofd van de baby hangt wordt beperkt toegepast. De baby kan het speelgoed immers niet zelf manipuleren en wordt eveneens niet gestimuleerd te rollen.

Medewerkers zorgen dat dreumesen het spelmateriaal zelf kunnen pakken. Daar waar dit niet het geval is, heeft de PM hieromtrent een bewuste keuze gemaakt (het is of te moeilijk of het levert gevaar op wanneer er zonder volwassenen mee gespeeld wordt).

Wanneer kinderen de mogelijkheden van het spelmateriaal niet kennen, kan de PM een actieve rol aannemen. Zij speelt voor en begeleidt de kinderen in het spel. Zo wordt het kind een eindje op weg geholpen, om vervolgens zelf weer verder te gaan (verrijken). Kinderen worden niet onnodig gestoord in hun spel. PM observeert en is aanwezig voor de kinderen.

Het is niet nodig om uitsluitend verkleinde materialen te geven, juist het echte materiaal van de volwassenen is vaak interessanter. Er wordt dan gesproken van levensecht materiaal, zoals echte pannen en potten in de huishoek, kleding van volwassenen voor de verkleedhoek. Het gebruik van kosteloos materiaal is voor kinderen een waardevolle aanvulling van het spelmateriaal op de groep.

Het verhoogt de fantasie van kinderen en geeft de kinderen de mogelijkheid hun eigen wereld te vormen.

Bij de BSO wordt regelmatig met kinderen overlegd of er aanpassingen in het spelmateriaal moeten worden gedaan. De PM is op de hoogte van en speelt, indien mogelijk, in op trendgevoelige activiteiten (rages). Denk hierbij bijvoorbeeld aan het inrichten van een knikkerhoek.

De inrichting

De PM creëert een omgeving waarin de kinderen tot hun recht komen. De lopende, ondernemende dreumesen kunnen bijvoorbeeld hun gang gaan zonder dat zij de liggende, rollende en kruipende baby's storen in hun spel. Dit wordt gerealiseerd door een afgescheiden gedeelte te creëren. Dit kan door een dunne harde mat op de grond te leggen, of door de speelplek op een andere manier af te schermen.

De PM richt de ruimte zodanig in dat er individueel, in kleine groepjes en met de hele groep gespeeld en geleerd (= ontwikkeld) kan worden. Bij het inrichten van de groepsruimte houdt de PM rekening met de verschillen in leeftijd, de verschillen in ontwikkelingsniveau, de verschillen tussen jongens en meisjes en de culturele verschillen. Er is zowel hoog als laag meubilair aanwezig op de groep. In iedere groepsruimte wordt gewerkt met duidelijke speelhoeken/ speelplekken, zodat kinderen rustig en geconcentreerd kunnen spelen. Deze geordende speelruimte vormt het dagelijkse uitgangspunt. Kleine kinderen zullen zich nog niet aan deze speelplekken houden, maar gaandeweg de ontwikkeling helpen deze plekken de kinderen tot gericht spel te komen dat bijdraagt aan de ontwikkeling.

Buitenruimte

Alle locaties beschikken over een buitenruimte. De inrichting van de buitenspeelplaatsen is afgestemd op de leeftijd en interesse van de kinderen die er gebruik van maken. Bij het buitenspelen wordt er op gelet dat:

- het buitenspelen altijd onder toezicht van minimaal een PM gebeurt. als BSO kinderen zonder toezicht buiten mogen spelen, wordt dat vastgelegd in een verklaring die door ouders wordt ondertekend.
- alle buitenruimtes zijn aangrenzend aan groepen of de hal zodat er tijdens het buitenspelen altijd andere PM/volwassenen mee kunnen kijken/luisteren tijdens het buitenspelen.
- de kinderen de speelplaats niet verlaten zonder toestemming van de PM.

Activiteiten en dagschema's

Binnen het kindcentrum kunnen kinderen zich op eigen wijze ontwikkelen. Ieder kind heeft zijn behoeften, kwaliteiten en interesses. Vanuit een veilige en vertrouwde basis dagen wij kinderen uit hun behoeften te onderkennen en te tonen, hun kwaliteiten te ontplooien en hun interesses te verdiepen en/of te verbreden. Wij bieden kinderen op ieder ontwikkelingsniveau een grote variëteit aan activiteiten en begeleiden kinderen in het maken van keuzen hierbij. Wij wijzen hen de weg.

In de praktijk betekent dit dat medewerkers worden gestimuleerd kwaliteiten op het gebied van bewegen/sport, cultuur, educatie, natuur etc. te ontplooien en in te zetten om de kinderen uit te dagen. Daarnaast kunnen er regelmatig externe deskundigen aangetrokken worden om extra activiteiten te organiseren en/of te bieden. Denk hierbij aan peuterdans, danslessen, huiswerkbegeleiding, schilderen, koken etc.

In de dagschema's staat omschreven welke activiteiten gedurende de dag worden aangeboden op een groep. Deze staan beschreven in de locatiewerkplannen.

Aansluiten bij belevingswereld

'Mensen', 'zomertijd', 'eten en drinken', deze thema's komen rechtstreeks uit het dagelijks leven van kinderen. De nieuwe ontdekkingen die kinderen tijdens activiteiten doen sluiten daardoor precies aan bij wat ze al weten en kunnen. Vanuit het bekende en vertrouwde, worden de kinderen uitgedaagd om stap voor stap nieuwe dingen te ervaren en te leren. De methode Piramide geeft uitgewerkte suggesties voor activiteiten, voor het begeleiden van het spel van de kinderen en voor de thematische inrichting van de verschillende speelhoeken. Bij de methode hoort aantrekkelijk spel materiaal.

Thema voorbeeld 'Eten en drinken'

Bij het thema 'Eten en drinken' wordt op allerlei manieren aandacht besteed aan het thema. Er worden beweegliedjes gezongen en gelezen over de eten en drinken. Er kan een bezoekje worden gepland aan de supermarkt, een restaurant of een kok kan bij ons komen. En waar komt ons eten eigenlijk vandaan? Er worden materialen met betrekking op het thema toegevoegd aan de hoeken zodat de kinderen kunnen naspelen en van elkaar kunnen leren.

BSO

Tijdens de naschoolse opvang kunnen de kinderen deelnemen aan workshops op het gebied van beweging, culinaire - en educatieve activiteiten. De workshops worden herhaald aangeboden op wisselende dagen, zodat ieder kind in de gelegenheid wordt gesteld deel te nemen.

Voor schoolvakanties wordt een activiteiten-themakalender opgesteld. Deze kalender wordt voorafgaand aan de vakantie digitaal naar ouders/verzorgers gezonden. Hierin worden de activiteiten beschreven die in de aankomende vakantie zullen plaatsvinden.

Fysieke ontwikkeling: motorische en zintuiglijke ontwikkeling

Buitenspelen

Buitenspelen is belangrijk. Wanneer kinderen opgroeien zonder buitenspel heeft dat significante invloed op hun gezondheid, ontwikkeling en leermogelijkheden. Buitenspel biedt kinderen:

- multi-sensorische ervaring waarbij het hele lichaam betrokken is
- een omgeving die uitnodigt tot handelen, exploratie en verwondering
- de ruimte en vrijheid om dingen te proberen
- het potentieel om iets te leren beheersen, de bereidheid om risico's te nemen en de vaardigheid om veilig te blijven
- de mogelijkheid om verbindingen te leggen tijdens het spelen
- het ervaren van de echte wereld en begrip krijgen van de plaats die zij daarin innemen.

Motorische en zintuiglijke ontwikkeling

Zowel binnen als buiten wordt de motoriek op verschillende manieren gestimuleerd. In de groepsruimte zorgen we voor materialen die een beroep doen op de zintuigen en motoriek, bijvoorbeeld een zandtafel en een voelbord.

Daarnaast besteden we bewust aandacht aan de motorische ontwikkeling, door zowel in de groepsruimte als in het speellokaal op structurele basis aandacht te besteden aan beweegspelletjes en lichaamsbewustzijn.

Taalontwikkeling

Taalontwikkeling is van groot belang voor de totale ontwikkeling van kinderen. Het is een bepalende factor voor hun schoolsucces. Kinderen hebben een uitgebreide woordenschat nodig om te kunnen communiceren en boodschappen over te dragen, en om te leren in de voorschoolse periode en op school. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de actieve woordenschat (het actief gebruiken van het woord) en de passieve woordenschat (het begrijpen van een woord).

In de eerste levensjaren verwerven kinderen min of meer spontaan een groot aantal woorden, met name tussen het derde en vierde jaar. Dit incidentele woordleren vindt plaats in interactie met volwassenen en andere kinderen. Bij kinderen die binnen de VE-doelgroep vallen is er vaak sprake van een achterstand op het gebied van de woordenschatopbouw. Al bij hun entree op de basisschool is hun woordenschat significant kleiner dan de woordenschat van de andere kinderen. Speciaal voor anderstalige kinderen geldt dat er grote verschillen zijn in de omvang van hun woordenschat. Juist bij deze kinderen is het van cruciaal belang om naast het incidentele woordleren ook het zogenaamde intentionele woordleren te laten plaatsvinden. Hierbij zet de PM of leerkracht zich gericht in om de kinderen nieuwe woordbetekenissen aan te leren. PlusKinderopvang draagt er daarom zorg voor, dat alle medewerkers beschikken over een 3F taalniveau.

Woordenschat

Als er iets is wat de taalontwikkeling van jonge kinderen kenmerkt, dan is het wel de uitbreiding van de woordenschat. Jonge kinderen zijn de hele dag bezig met het leren van nieuwe woorden en nieuwe woordbetekenissen. Elke activiteit is een gelegenheid om nieuwe woorden te leren en te gebruiken. Bij de baby's benoemt de medewerker alles wat ze doet. Ook bij de peutergroep gaat de taalontwikkeling onverminderd door. Daarom is er met Piramide doorlopend aandacht voor woordenschat.

Om de woordenschat en taalontwikkeling nog meer te stimuleren werkt PlusKinderopvang met een VE-coach in de organisatie en voorleescoördinatoren op de locaties.

Denken en ontluikende gecijferdheid

Door de van nature aanwezige nieuwsgierigheid van kinderen te prikkelen door middel van een rijke leeromgeving stimuleren de medewerkers het denkvermogen, het inzicht in de ruimte en de wereld van de getallen. In de dagroutine zijn verschillende onderdelen opgenomen die een beroep doen op ontluikende gecijferdheid, getalbegrip, oriënteren en lokaliseren, zoals het benoemen van welke dag het is, het tellen van de kinderen en het opruimen van materialen.

Daarnaast stellen medewerkers open vragen om kinderen van jongs af aan te stimuleren in het zelf nadenken over oplossingen en hoe zij kunnen reageren en handelen.

Jonge kinderen en de materiele wereld

Functioneel spel

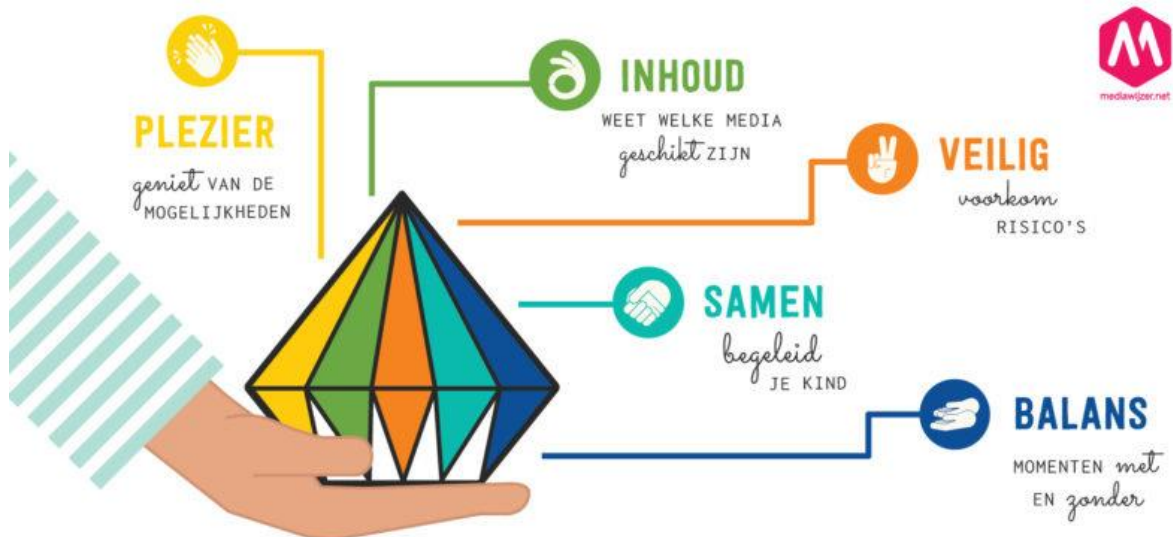
Op speelse wijze willen we de kinderen zoveel mogelijk in staat stellen materiële verschijnselen zintuigelijk te verkennen. Dit geldt zowel bij binnenspel als buitenspel. Kinderen maken op deze manier spelenderwijs kennis met bijvoorbeeld natuurkunde: 'Kijk, er zit ijs op de ruiten van de auto. Hoe kan dat nou? Wat gebeurt er als het warm wordt van je hand?'. Of: "Als we dit bakje water nu buiten zetten, befrist het dan?"

De inrichting van het lokaal in hoeken en de juiste buitenspeelmateriaal stimuleren functioneel spel, afgeleid van scenario's die kinderen in hun dagelijks leven herkennen. Dergelijk spel leidt tot meer kennis van de materiële wereld en daarmee begrippen uit wetenschap en techniek.

Mediabeleid

Kinderen van nu weten niet beter dan dat zij opgroeien met beeldschermen. Zij krijgen steeds meer te maken met de digitale wereld. Bij PlusKinderopvang besteden we aandacht aan de leuke en leerzame kant van media en bespreken we de risico's.

Aan de hand van de Mediadiamant (zie onderstaande, waarbij er bij het media aanbod rekening gehouden wordt met 5 aspecten) hebben wij uitgangspunten en richtlijnen opgesteld. Deze uitgangspunten en richtlijnen zijn te vinden in ons **Mediabeleid**.

Gezonde leefstijl

PlusKinderopvang heeft een coach 'gezonde kinderopvang' in dienst, die de collega's coacht op het gebied van een gezonde leefstijl. PlusKinderopvang besteedt aandacht aan een gezonde leefstijl op de volgende manieren:

- een gezonde inrichting van de ruimte, waaronder aandacht voor hygiëne en ventilatie. Hiervoor verwijzen we naar ons veiligheids- en gezondheidsbeleid.
- de locaties van PlusKinderopvang zijn rookvrij.
- PlusKinderopvang besteedt in samenwerking met KindPunt aandacht aan gezond bewegen, onder andere door de inzet van Meppel Actief, de inzet van gespecialiseerde sportmedewerkers en peutergym.
- PlusKinderopvang hanteert een gezond voedingsbeleid, dat gecoacht en geïmplementeerd wordt door de coach "gezonde kinderopvang". Hiervoor verwijzen we naar ons voedingsbeleid.

Eten en drinken

Eet en drinksituaties

Eten en drinken is een vaststaand onderdeel van het dagprogramma.

Kinderen van 0 tot 1 jaar hebben hun eigen voedingschema. De PM streeft ernaar bij het voeden persoonlijke en ongedeelde aandacht te geven aan de baby. Drinken en eten betekent ervaren,

ervaren van koud of warm, ervaren van een (tuit)beker, ervaren van iets nieuws in je mond krijgen. Juist deze ervaringen vragen om een individuele benadering, waarbij het kind en de PM maximaal profijt halen. Het voeden op schoot (bij de baby die nog niet zelf kan zitten) of op laag en hoog meubilair behoort tot de mogelijkheden (bij de baby die zelf kan gaan zitten). Daarbij wordt de persoonlijke aandacht als uitgangspunt genomen.

Kinderen die niet aan de maaltijd deelnemen, worden in beginsel niet bij het tafelgebeuren betrokken (dus niet uit hun spel halen en in een wipstoel plaatsen). Eten is een belangrijke activiteit. De kinderen worden uitgenodigd om mee te eten, maar niet gedwongen. Voor de oudere kinderen zijn er bij de dagopvang minimaal 3 eetmomenten per dag. Bewegelijke kinderen worden naast een pedagogisch medewerker geplaatst en gestimuleerd te blijven zitten. De PM laat het kind onder begeleiding zelf in en uit de stoel klimmen.

De tafel wordt met zorg gedekt en gezellig gemaakt. De kinderen krijgen een eigen beker, eigen bordje en eigen bakje fruit. Voor het fruitmoment kan een tijdstip in de ochtend of middag geboden worden. Het eetmoment start gezamenlijk, eventueel met een liedje en handen vouwen. Daarna mogen de kinderen direct beginnen met eten of hun boterham smeren. Het eetmoment wordt aangewend om de zelfstandigheid bij kinderen te stimuleren:

- kinderen krijgen vanaf 2 jaar de gelegenheid zelf hun brood te smeren. Ieder kind heeft een eigen bord, beker en bestek.
- kinderen krijgen de gelegenheid actief mee te helpen met het dekken en afruimen van de tafel. Wij gebruiken geen tafelkleden en placemats.
- kinderen mogen zelf kiezen wat zij op hun bruine boterham willen.
- kinderen kiezen eveneens of zij melk, water of thee drinken bij hun lunch.

Het gezamenlijk eten is een belangrijk groepsmoment. Wanneer de meeste kinderen klaar zijn mogen de uitgegeten kinderen van tafel. Aan hen wordt gevraagd wat ze gaan doen, de PM maakt hierover afspraken met het kind. "Dus je wilt een puzzel maken, dan ga je er één pakken en aan die tafel zitten".

Voor de gedetailleerde beschrijvingen en afspraken omtrent voeding verwijzen we u graag naar ons voedingsbeleid.

Allergie en voedselovergevoeligheid

Bij voedselallergie en voedselintolerantie ontstaan ongewenste reacties na het eten van bepaalde voedingsmiddelen. Wanneer kinderen een voedselallergie hebben, wordt dit tijdens de intake met de ouders uitgebreid besproken. Deze gegevens worden vastgelegd op het intakeformulier. Ook wanneer op een later moment blijkt dat er sprake is van een allergie vult de PM samen met de ouders dit document in. In samenspraak met de ouders wordt bepaald welke maatregelen noodzakelijk zijn en worden de gezondheidskenmerken van het kind vastgelegd. Het ingevulde document wordt bewaard in het kinddossier op kantoor en bij de kindgegevens op de groep. In kindplanner(app) wordt de situatie beschreven bij het individuele kind. In de kindplanner app wordt een speciale aantekening gemaakt zodat alle PM op de hoogte zijn van de allergie.

Fles- en borstvoeding

Een eerste vereiste bij het geven van de fles is een goed en uitgebreid overleg met de ouders. De manier waarop de fles in het kindercentrum wordt gegeven, dient zoveel mogelijk aan te sluiten bij de thuissituatie. De PM vraagt bijvoorbeeld aan de ouders wat voor speen er thuis gebruikt wordt, hoe warm de voeding gedronken wordt en hoe lang de zuigeling gemiddeld over een fles doet. Ook

de houding waarin het kind drinkt is belangrijk (bijvoorbeeld rechts- of linkshandig in de arm van de ouder/ PM). De wijze van voeden is soms cultuurbepaald.

Wanneer de baby liggend gevoed wordt, is er een kans dat voeding in de gehoorgang loopt. Dit kan oorontsteking tot gevolg hebben. Voeden in een iets rechtop liggende houding is het beste. Een tweede vereiste is een goede zitplaats voor de PM. Het is essentieel dat de PM rustig en ontspannen kan voeden, zowel voor haarzelf als voor de baby. Dit is het moment om een warme, intieme sfeer te creëren met de baby, even rustig met hem te praten, over zijn wangetje te strijken en samen met hem te genieten van het samenzijn. Baby's zijn zeer gevoelig voor onrust en haast. De PM probeert er daarom altijd de tijd voor te nemen en zich af te stemmen op het individuele kind. De PM kijkt wat dit kind aangeeft.

Het moment waarop de flesvoeding wordt gegeven is vaak een combinatie van de behoeften van de baby, de wensen van ouders (gebaseerd op adviezen van het consultatiebureau) en van de mogelijkheden van de PM. Dit laatste heeft vooral te maken met de organisatie binnen de babygroep. Door iets te schuiven met de voedingstijd kan de PM soms meer tijd en aandacht vrijmaken voor het voeden. Grote verschuivingen in voedingstijden en dieet worden uiteraard alleen in overleg met de ouders aangebracht. Voeden is een samenspel tussen volwassene en baby. De PM zal met een nieuwe baby de tijd moeten nemen, dus rustig gaan zitten en goed kijken naar de reacties van de baby.

Als de baby en de PM aan elkaar gewend zijn duurt het geven van een fles gemiddeld 20 minuten. Het is niet nodig om meer dan 30 minuten met het voeden zelf bezig te zijn. Een pauze inlassen is dan beter. De baby is wellicht verzadigd of te moe om verder te drinken.

Borstvoeding

Het is belangrijk om op tijd goede afspraken met de moeder te maken. Voor moeders, die borstvoeding op het kindercentrum komen geven, moet een rustige plaats beschikbaar zijn binnen of buiten de groep, afhankelijk van de wensen van de betreffende moeder. Wanneer de fles gegeven gaat worden, vraagt de PM aan de ouders of zij 14 dagen voor de plaatsing thuis ook kunnen beginnen met het geven van een fles (gevuld met afgekolfd melk of zuigelingenvoeding) zodat de baby aan de speen kan wennen. Dit is ook het advies vanuit de Stichting Borstvoeding Natuurlijk.

Drinken uit een beker

Vanaf de leeftijd van ongeveer een jaar proberen we de kinderen te leren uit een gewone beker te drinken. Het drinken uit een gewone beker is een vaardigheid die kinderen moeten ontwikkelen. Het is erg belangrijk voor de mondmotoriek en het mondgevoel en daarmee belangrijk voor onder andere de spraakontwikkeling.

Rust en Regelmaat

De baby/dreumesgroep.

Voor de babygroep is het slapen een belangrijk moment van de dag. Door slapen en rusten krijgt het kind de mogelijkheid om opgedane ervaringen te verwerken. Het doet nieuwe energie op om de wereld verder te ontdekken.

Uitgangspunten bij het slapen en rusten zijn:

- het slapen en rusten gaat in overleg met ouders;
- de PM observeert wanneer het kind aan slaap toe is, zij voorkomt dat het kind overprikeld of te moe wordt;
- het slapen en rusten wordt aangekondigd aan het kind;

- het kind wordt nooit gedwongen om te gaan slapen of om in bed te gaan liggen terwijl er geen behoefte aan slaap of rust is;
- de plaats waar kinderen slapen is voor kinderen een veilige plek met zo nodig een eigen knuffel en speen;
- de PM hanteert een duidelijk, herkenbaar ritueel;
- de slaapruiimte wordt nooit gebruikt als afzonderingsplek in het geval van straffen.

Om de overgang van actief bezig zijn naar slapen op een natuurlijke wijze te laten verlopen, maakt de PM gebruik van het volgende ritueel:

- de PM benoemt naar het kind dat het naar bed gaat;
  - voor het naar bed gaan wordt het kind verschoond in de verschoningsruimte;
  - tijdens het verschonon wordt er zachte rustige muziek of een speeldoosje aangezet of wordt er een slaapliedje gezongen;
  - de PM doet zo nodig de slaapzak aan;
  - de PM pakt zo nodig een speen* of knuffel;
  - de PM brengt het kind naar bed;
  - de PM zegt welterusten en tot straks.
- *Fopspenen worden door ouders regelmatig vervangen. De PM controleert regelmatig op scheurtjes.

Tijdens de handelingen benoemt de PM wat ze doet en hoe het kind op haar of de handelingen reageert, met een rustige stem.

De peutergroep

Ook voor de peutergroep is het slapen en rusten een belangrijk moment van de dag. Door slapen en rusten krijgt het kind de mogelijkheid om opgedane ervaringen te verwerken. Het doet nieuwe energie op om de wereld verder te ontdekken.

Uitgangspunten bij het slapen en rusten zijn:

- het slapen van de kinderen vindt tussen de middag plaats;
- de PM observeert wanneer het kind aan slaap toe is, zij voorkomt dat het kind overprikkelde of te moe wordt;
- indien nodig krijgt het kind de mogelijkheid om op een ander tijdstip te slapen;
- het slapen en rusten wordt aangekondigd aan het kind;
- het kind wordt nooit gedwongen om te gaan slapen of om in bed te gaan liggen terwijl er geen behoefte aan slaap of rust is;
- de plaats waar kinderen slapen is voor kinderen een veilige plek met zo nodig een eigen knuffel en speen;
- de PM hanteert een duidelijk, herkenbaar ritueel;
- de slaapruiimte wordt nooit gebruikt als afzonderingsplek in het geval van straffen.

Om de overgang van actief bezig zijn naar slapen op een natuurlijke wijze te laten verlopen, maakt de PM gebruik van het volgende ritueel:

- na het eten vertelt de PM dat de kinderen gaan slapen;
- de opblijvers gaan naar een andere ruimte met een PM
- de PM verschoont de jongste kinderen één voor één;
- de grotere kinderen gaan plassen en zich uitkleden;
- de PM brengt de kinderen naar bed.
- de PM geeft aan ieder kind persoonlijk zo nodig een knuffel en een *speen, of laat de kinderen die opblijven de knuffels en spenen uitdelen;
- de PM wenst ieder kind persoonlijk welterusten.
*Fopspenen worden door ouders regelmatig vervangen. De PM controleert regelmatig op scheurtjes.

Tijdens de handelingen benoemt de PM wat ze doet en hoe het kind op haar of de handelingen reageert, met een rustige stem.

BSO

Na een lange, inspannende dag op school komen de kinderen doorgaans naar de BSO. De PM creëert daarom een moment van rust op de dag. Dit gebeurt door het uitvoeren van het volgende ritueel:

- De kinderen verzamelen zich in de basisgroep
- Afhankelijk van de behoefte van de kinderen is er eerst een moment van vrij spel of krijgen kinderen gelegenheid om te vertellen over de dag tijdens het drinken en eten.
- Kinderen krijgen uitleg over het programma van die middag.
- Alle kinderen krijgen iets te eten en te drinken. Elke dag vers fruit en een gezonde snack.

Verschonen en zindelijk worden

Tijdens het verschonen van het kind richt de PM de aandacht volledig op het kind. Zij maakt oogcontact (gaat zo nodig door de knieën) en zorgt dat ze dichtbij is. De PM is zich bewust van de non-verbale communicatie (stemgebruik, lichaamshouding). Leg zoveel mogelijk de benodigde spullen klaar, maar zorg altijd dat deze buiten bereik van het kind liggen.

Kinderen worden gestimuleerd om zelf via het trapje op de commode plaats te nemen en ervan af te komen. Uiteraard wordt dit altijd onder begeleiding van de PM gedaan. De trapjes worden na het verschonen van een kind/ de kinderen weer opgeborgen en het deurtje waarin het trapje is opgeborgen wordt gesloten.

Om zoveel mogelijk rust te creëren wordt de deur (indien mogelijk) gesloten, de andere kinderen blijven op de groep.

Alle verschoonruimtes zijn, voor zover bouwtechnisch mogelijk, voorzien van ramen zodat er altijd een andere PM/volwassene kan meekijken/luisteren tijdens het verschonen. Peuters die net zindelijk zijn/worden, worden zoveel mogelijk één voor één meegenomen om te plassen, zodat er individuele aandacht kan worden besteed aan het kind.

De PM benoemt bij ieder kind wat ze bij het verzorgen doet. Op die manier is het gedrag van de PM voorspelbaar, waardoor de situatie voor het kind veilig is.

Voorbeelden:

- 'ik ga nu even je trui uitdoen'
- 'kijk dan doen we eerst je arm eruit'

De PM zorgt dat er ruimte is voor de emoties van het kind en speelt hierop in. Zij kijkt naar de lichaamstaal van het kind en onderzoekt wat de behoefte is. De PM begeleidt het kind op een positieve manier door voorkeuren te respecteren.

Voorbeelden:

- een kind wil alleen gelaten worden bij het plassen
- een kind wil niet liggend verschoond worden
- het ene kind vindt kietelen prettig, het andere niet
- het ene kind trekt zelf graag de wc door het andere niet

De PM start het stimuleren van de zindelijkheid op het moment dat het kind eraan toe is. Dit gebeurt in overleg met de ouders. Er wordt op een respectvolle manier omgegaan met het zindelijk worden. Dit betekent dat niets hoeft, er wordt geen dwang uitgeoefend. De PM stimuleert het zindelijk worden van de kinderen, zodat het gevoel van eigenwaarde wordt vergroot. Tijdens het zindelijk worden, kijkt de PM naar het leerproces van het kind. Er wordt respectvol omgegaan met eventuele ongelukjes.

Kunst, cultuur en creativiteit

Binnen PlusKinderopvang en de kindcentra is er aandacht voor kunst, cultuur en creativiteit. In de activiteitenschema's is er veel ruimte voor diverse activiteiten, zoals kunst, creatieve vaardigheden, expressie en knutselen, schilderen, muziek en dans, drama, foto en video enzovoort. Kinderen van PlusKinderopvang wordt regelmatig de mogelijkheid geboden voorstellingen bij te wonen of deel te nemen aan externe workshops.

Executief functioneren en zelfregulatie

Executieve functies zijn hersenprocessen die belangrijk zijn voor zelfsturing (controle op je gedrag)

Het zijn hogere denkprocessen die nodig zijn om activiteiten te plannen en aan te sturen.

Deze kan je zien als een 'dirigent'. Ze helpen bij alle soorten taken.

Ze zorgen voor efficiënt, sociaal en doelgericht gedrag.

Kinderen met een goed ontwikkelde zelfregulatie kunnen kiezen hoe zij hun emoties uiten en hoe deze emoties invloed hebben op hun gedachten en gedrag.

Binnen PlusKinderopvang bieden we gerichte ondersteuning en begeleiding, waardoor jonge kinderen door middel van spel en speelse activiteiten de vaardigheden leren die zij op school nodig hebben.

Doel 3 Het bevorderen van sociale competentie

Bij PlusKinderopvang begeleiden we de kinderen in hun interacties, zodat ze spelenderwijs sociale kennis en sociale vaardigheden leren. Kinderen leren daardoor steeds meer zelfstandig positieve relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden en zich te handhaven in een groep en de maatschappij.

Sociale ontwikkeling

In de interactie tussen de kinderen onderling worden kinderen zich bewust van zichzelf en de ander. Kinderen krijgen in het samenzijn met leeftijdgenoten de kans om sociale rollen uit de spelen, eigen mogelijkheden te ontdekken en emoties te doorleven.

- De PM creëert bewust momenten waarbij de interactie tussen de kinderen centraal staat.
- De PM stimuleert en ondersteunt activiteiten waarbij meer dan één kind betrokken is.
- De PM ondersteunt, waar nodig, kinderen in de onderlinge interactie. Dit doen zij door bijv. mee te spelen of spelgedrag voor te doen. Kinderen kunnen dan zien en ervaren welk gedrag van hen wordt verwacht.
- De PM ondersteunt kinderen bij het voorkomen en oplossen van conflicten. Hierbij wordt uitgegaan van de competentie van het kind en de eigen ervaringen die kinderen nodig hebben om de sociale competentie te ontwikkelen. Dit betekent dat de PM observeert en bekijkt: of zij moet ingrijpen, of de kinderen zelf het conflict kunnen oplossen of dat er bemiddeling nodig is.

Voorbeeld van bemiddeling bij een conflict:

- de PM luistert beurtelings goed naar wat beide kinderen willen en waarom zij dat willen;
- de PM kiest geen partij;
- de PM laat aan beide kinderen merken dat ze heeft gehoord wat de kinderen gezegd hebben:
“dus jij wil met deze auto over de baan rijden, en jij wil blokken in de auto doen”;
- de PM vraagt de kinderen om een oplossing te bedenken en hoort alle mogelijke oplossingen aan, zonder meteen commentaar te geven.
- de PM kiest samen met de kinderen de beste oplossing.

Samen spelen en nieuwe ervaringen opdoen

Tijdens de opvang spelen de kinderen heerlijk samen. Dat is leuk en van samen spelen leer je veel: rekening houden met anderen, samenwerken, delen, op je beurt wachten. Kinderen ervaren dat zij vaak meer kunnen dan ze dachten, dat geeft zelfvertrouwen! Kinderen doen allerlei nieuwe ervaringen op. Ze worden uitgedaagd om te ontdekken en te onderzoeken. Er wordt gekeken en geluisterd naar wat de kinderen bezighoudt en hier wordt op ingespeeld. De kinderen worden aangemoedigd om zelf te kiezen, dit bevordert hun zelfstandigheid.

Voorbeeld rollenspel

‘En dan was jij de baby en ik de mama’, ‘En dan was ik de politieagent!’, ‘En dan was ik de kapper!’ Je hoeft kinderen dit spel niet te leren, ze spelen het allemaal spontaan. Het kind dat in de poppenhoek de mama speelt, doet andere dingen dan het kind dat de politieagent speelt. Kinderen nemen in een rollenspel vanzelfsprekend rollen van volwassenen aan, waardoor zij kunnen oefenen met verschillende vaardigheden.

Kansarme kinderen

Niet alle kinderen groeien op in een ondersteunende opvoedingssituatie. Er kunnen allerlei verschillende biologische en omgevingsoorzaken zijn waardoor een kind (al dan niet tijdelijk) risico loopt op een knelpunt in de ontwikkeling.

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

Omdat het bij PlusKinderopvang Voorschoolse Educatie (VE) betreft, gebruiken we die term verder in het bestand. Uw kunt hier dus ook VVE lezen.

In deze paragraaf over het VE-beleid staat beschreven op welke manier PlusKinderopvang binnen de kindcentra uitvoering geeft aan de voor- en vroegschoolse educatie.

Voor- en Vroegschoolse Educatie is ontwikkelingsstimulering en educatie voor jonge kinderen van 2 tot 6 jaar, gebaseerd op wetenschappelijke inzichten.

Vroegschoolse educatie is gericht op kinderen in de kleuterklassen (en groep 3). Dit valt onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Voorschoolse educatie wordt voorafgaand aan de schoolperiode geboden in ons aanbod kinder- en peuteropvang, en valt onder de verantwoordelijkheid van gemeenten. VE-programma's zijn speciaal ontwikkeld voor kinderen die het risico lopen op een ontwikkelingsachterstand, of waarbij die achterstand al is geconstateerd. De doelstelling van het VE-beleid is om te voorkomen dat kinderen achterblijven in hun ontwikkeling en om hun kansen op een goede schoolloopbaan en maatschappelijke carrière te vergroten.

Wettelijke norm

Peuters die extra begeleiding en stimulering nodig hebben komen, na indicatie volgens het gemeentebestuur, in aanmerking voor een VE-peuterarrangement. Op al onze locaties voldoen wij aan de wettelijke norm van 960 uur voor peuters met een VE indicatie. Peuters kunnen gedurende de 40 schoolweken 4 dagdelen van 4 uur bij ons terecht.

Spreiding over vier dagdelen geeft het beste leereffect. Kinderen met en zonder VE-indicatie zitten samen in één groep. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat kinderen met een (dreigende) ontwikkelingsachterstand zich in gemengde groepen optrekken aan de andere kinderen. Elke groep wordt begeleid door twee gediplomeerde medewerkers (max.16 peuters). Een groep van 8 peuters wordt begeleid door één medewerker. PlusKinderopvang heeft daarnaast een ervaren medewerker aangesteld als VE-coach.

Piramide-digitaal: in een veilige omgeving grip krijgen op de wereld.

Een kind hoeft je niet te leren lopen, ook het eerste woordje lijkt spontaan te komen. Kinderen hebben een natuurlijke drang om te ontdekken en om zichzelf te ontwikkelen. Wel hebben zij daarvoor een omgeving met voldoende prikkels en de stimulerende begeleiding van volwassenen nodig. Tijdens de peuterarrangementen wordt die omgeving en begeleiding aangeboden. Als basis voor onze VE werkwijze wordt gewerkt met het VE-programma Piramide Digitaal (verder benoemd als Piramide).

Doel

Piramide is een educatief concept voor jonge kinderen. Het helpt pedagogisch medewerkers om kinderen goed te begeleiden in de ontwikkeling. Door combinaties van activiteiten en spel krijgen ze in een veilige omgeving grip op de wereld.

Binnen PlusKinderopvang wordt op alle kinderopvanggroepen en binnen elk peuterarrangement met de methode Piramide gewerkt. Hieronder omschrijven we op welke wijze dit gebeurt.

Piramide besteedt gerichte aandacht aan de volgende ontwikkelingsgebieden:

- Persoonlijkheidsontwikkeling
- Taalontwikkeling en ontwikkeling van lezen en schrijven
- Denkontwikkeling en ontwikkeling van het rekenen
- Motorische ontwikkeling
- Oriëntatie op ruimte, tijd en wereldoriëntatie
- Sociaal-emotionele ontwikkeling
- Kunstzinnige ontwikkeling
- Ontwikkeling van de waarneming

Piramide biedt voldoende activiteiten voor zowel de jongste als de oudste peuters. De methode is opgebouwd rond twaalf thema's, die elk ongeveer 4 weken duren. De thema's sluiten stuk voor stuk duidelijk aan op de directe leefwereld van het jonge kind.

Elk thema bevat tal aan activiteiten voor zowel de peuter- als de baby/dreumes leeftijd. De opbouw van elk thema is gelijk. Het thema wordt geïntroduceerd aan de hand van een ontdekplaat en middels een verhaal. En het thema doorloopt vier projectstappen:

- Oriënteren
- Demonstreren
- Verbreden
- Verdiepen

De thema's die aan bod komen zijn:

- Welkom
- Mensen
- Herfst
- Lente
- Zomer
- Eten en drinken
- Feest
- Wonen
- Ziek en gezond
- Kleding
- Kunst
- Verkeer

Iedere locatie houdt een overzicht (stimuleringsplan) bij van de VE kinderen die zorg nodig hebben.

Verschillen in ontwikkelingsniveau

Het is van groot belang om rekening te houden met de verschillen in ontwikkelingsniveau binnen een groep. Getracht wordt om steeds activiteiten aan te bieden aan de kinderen die net een klein stapje boven hun huidige niveau liggen. Met andere woorden: wij werken binnen de zone van naaste ontwikkeling (Vygotsky).

Piramide biedt hiervoor de volgende mogelijkheden:

- Er is activiteitenkeuze uit drie differentiatieniveaus: Basis, Tutor (VE) en Pienter (net een beetje meer)

- Binnen de gekozen activiteit is er een begrippenlijst zichtbaar op vier niveaus: basisbegrippen jongste peuters, basisbegrippen oudste peuters, extra begrippen jongste en oudste peuters en contextbegrippen jongste en oudste peuters.
- De PM kan bij het uitvoeren van de activiteiten inspelen op de specifieke talenten van de kinderen. In de methode wordt ook aandacht besteed aan het leren met behulp van de verschillende zintuigen, zoals reuk, gehoor en tast.

De methode Piramide heeft de balans tussen het spelend leren in de hoeken en groepsexploraties (een specifiek aanbod voor in een kleine of een grotere groep/kring). Voor VE-doelgroepkinderen is het erg belangrijk om veelvuldig de kans te krijgen te werken in een klein groepje. Hierin zullen veel kinderen zich veiliger voelen en dit zal meer kansen bieden voor een rijke interactie. De interactievaardigheden van de PM zijn hierbij van zeer groot belang.

Coördinatie VE-beleid

Opleidingsplan

Conform de geldende wet- en regelgeving voldoen alle pedagogisch medewerkers van de KDV en peuterlocaties binnen PlusKinderopvang aan de vastgestelde opleidingseisen. Zij zijn gecertificeerd voor het uitvoeren van de methode Piramide en er zijn regelmatig bijscholingstrajecten.

Evaluatie

PlusKinderopvang bewaakt voortdurend de kwaliteit van de uitvoering van het VE-programma. Zo worden de opbrengsten van alle VE-kinderen vastgelegd in een stimuleringsplan en geëvalueerd, worden verbetermaatregelen geformuleerd en aantoonbaar en planmatig uitgevoerd en borgen we de kwaliteit van onze educatie.

Stimuleringsplan

Iedere locatie houdt een overzicht (stimuleringsplan) bij van de VE kinderen die zorg nodig hebben. Elke periode wordt er een doel vastgesteld om aan te werken. De lengte van de periode kan gelijk zijn aan de lengte van een Piramide thema (ongeveer 4 weken). Maar afhankelijk van het doel kan hier ook een langere periode voor uitgetrokken worden. Wekelijks wordt er kort beschreven welke activiteiten zijn aangeboden en wat er goed ging of waar meer aandacht aan besteed moet worden. Aan het eind van de periode evalueert de PM of het doel is behaald en kijkt aan de hand van het observatiesysteem of er vorderingen zijn te zien in de ontwikkeling van het kind. Ouders worden hiervan op de hoogte gebracht. Daarna wordt er een nieuw plan geschreven. De VE coach kan ondersteunen bij het opstellen van de stimuleringsplannen.

Ontwikkelingsstoornissen en probleemgedrag

Volgen en signaleren

Ieder kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. Bij de meeste kinderen is geen reden tot bezorgdheid, maar soms kunnen er vragen opkomen over bijvoorbeeld het gehoor, het gezichtsvermogen, de motoriek, taal- en spraakontwikkeling, de opvoeding en/of het gedrag.

Observeren is niets anders dan goed en objectief kijken naar wat er gebeurt. Dit doen PM uiteraard heel vaak, maar bij observeren kijken ze met een speciaal doel. De kinderen kunnen dagelijks tijdens het vrije en thematische spel en in het gerichte deel tijdens de projecten en activiteiten geobserveerd worden.

Dat observeren gebeurt op grond van SLO-doelen in combinatie met kennis van de ontwikkelingslijnen (zie ook hoofdstuk 1). Wanneer er nauwkeurig moet worden geobserveerd, dienen de observatielijsten en controlelijsten te worden gebruikt. Tijdige signalering van een

eventuele achterstand of ontwikkelingsstoornis maakt het mogelijk om advies en hulp in te schakelen waardoor de nadelige gevolgen zo beperkt mogelijk blijven. Deskundigen die wij kunnen inschakelen of naar wie wij kunnen verwijzen zijn onder andere logopediste, orthopedagoog, kindergesprektherapeut of consultatiebureauarts en Yorneo.

Ouders hebben de primaire verantwoordelijkheid voor hun kind. Wanneer de ouders niets doen met het advies en geen verdere stappen ondernemen of toestemming geven, dient de coördinator dit te allen tijde te respecteren. Hierop is een uitzondering: bij een vermoeden van kindermishandeling treedt de “Meldcode kindermishandeling” in werking.

Kinderen die opvallen

Het is de taak van de PM om opvallend gedrag bij kinderen te onderscheiden en dit vroegtijdig te signaleren. De PM is op de hoogte van de ontwikkelingsfasen van kinderen en het daarbij horende gedrag. Er wordt gesproken over opvallend gedrag als er sprake is van een ontwikkelingsachterstand, ontwikkelingsvoorsprong of als het gedrag storend is voor het welbevinden van het individuele kind of de groep.

Mogelijke oorzaken van opvallend gedrag zijn:

- ontwikkelingsvoorsprong
- ontwikkelingsachterstand
- onmacht, b.v. een kind wil iets hebben maar kan zich nog niet voldoende uiten
- angst, een kind voelt zich onveilig
- onrust, b.v. er is onvoldoende structuur in de verzorging van het kind
- verdriet

De volgende stappen worden genomen na constatering van opvallend gedrag. De pedagogisch medewerker:

1. signaleert kind met opvallend gedrag (of opvallende thuissituatie);
2. blijft het kind en de situatie observeren en signaleren en rapporteert nieuwe ontwikkelingen op het signaleringsformulier (dat de leidinggevende heeft opgeborgen in het kinddossier in afgesloten kast op locatie);
3. voert voortkomende afspraken uit, die de ontwikkeling van het kind positief kunnen beïnvloeden;
4. bespreekt opvallend gedrag met de ouders in een oudergesprek;
5. overlegt met de coördinator;
6. overlegt, indien nodig, regelmatig met de ouders;
7. verleent, voor zover de mogelijkheden dat toelaten, medewerking aan en communiceert met eventuele externe deskundigen die het kind en de ouders begeleiden;
8. overlegt, in geval van de naschoolse opvang, indien nodig met de leerkracht(en) nadat hiervoor toestemming van de ouders is verkregen;
9. is mede verantwoordelijk voor verslaglegging met inachtneming van privacy (alle stukken worden bewaard in een kind dossier in een afgesloten kast op de locatie).

Bij het vermoeden van kindermishandeling treedt het volgende stappenplan in werking:

1. De PM vult het signaleringsformulier kindermishandeling in en bespreekt dit met de coördinator;
2. De PM volgt samen met de coördinator de stappen zoals omschreven in de “Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld”.

De coördinator:

1. bespreekt ingevulde signaleringsformulieren kindermishandeling met de PM;
2. bergt het formulier op in een kind dossier in een afgesloten kast op de locatie;
3. licht (indien nog niet gebeurd) de rest van het team en eventueel aandachtfunctionaris in;
4. volgt samen met de PM de stappen zoals omschreven in de “Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld”;
5. adviseert PM m.b.t. signalering, gespreksvoering met de ouders en begeleiding van het kind;
6. stippelt, indien nodig, samen met de PM en directeur een gerichte aanpak uit;
7. voert, indien nodig, samen met de PM, een gesprek met de ouders;
8. verwijst, indien nodig, naar externe deskundigen;
9. is eindverantwoordelijk voor de verslaglegging met inachtneming van privacy;
10. draagt er zorg voor dat formele verslagen voor gezien worden ondertekend door de ouder;
11. draagt er zorg voor dat werkafspraken slechts worden gehanteerd voor intern gebruik;
12. overlegt regelmatig met de PM over de aanpak en de ontwikkeling van het kind;
13. is, indien nodig, aanwezig bij vervolgesprekken die de PM voert met de ouders;
14. verleent, voor zover de mogelijkheden dat toelaten, medewerking aan en communiceert met eventuele externe deskundigen die het kind en de ouders begeleiden;
15. draagt, na beëindiging van de plaatsing, de formele verslaglegging over aan de betreffende ouders.

Doel 4 socialisatie door overdracht van algemeen aanvaarde normen en waarden

Bij verantwoorde kinderopvang hoort de overdracht van normen en waarden. Kinderen moeten worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving.

Socialisatie

Het kind wordt de mogelijkheid geboden om de eigen waarde te ontdekken. PlusKinderopvang biedt kinderen de ruimte en mogelijkheden om aan die zelfontdekkingstocht te werken. Door bijvoorbeeld het aanbieden van spelletjes en activiteiten, door met kinderen samen te spelen, samen te eten, samen te slapen en door met elkaar te praten, plezier te maken, te dansen, te knutselen en soms ook ruzie te maken. Het ontdekken van de eigenwaarde gaat gepaard met het ontdekken van de eigen grenzen: wat het kind kan en (nog) niet kan, wat het kind wil en wat het niet wil en hoe het kind dit naar een ander duidelijk kan maken. Dit proces gaat gepaard met conflicten. De PM nodigt het kind uit om te ervaren wat mogelijk is als grenzen met elkaar botsen. Op welke wijze los je conflicten op, waar geef je op in en waarop niet, hoe sluit je compromissen. De PM geeft het voorbeeld door zijn/haar gedrag naar de kinderen, naar ouders, naar collega's toe en door de omgang met de materialen in de omgeving. De normen en waarden die belangrijk gevonden worden, komen zo tot uiting in het gedrag van de PM.

Onze kernwaarde is respect. Respect in omgang met volwassenen en kinderen, met elkaar, materialen, de omgeving en de natuur. De volgende normen en waarden zijn onze uitgangspunten:

- Wij nemen elkaar serieus en respecteren elkaar
- Wij luisteren naar elkaar en respecteren verschillen van mening
- Wij geven elkaar ruimte om jezelf en de wereld te ontdekken
- Wij creëren een omgeving waarin iedereen zelf keuzes kan en mag maken
- Wij creëren een omgeving waarin iedereen zich veilig en geborgen voelt
- We vertrouwen elkaar en we helpen elkaar
- De afspraken die we op locatie met elkaar maken brengen we tot uiting in ons gedrag
- De voertaal is Nederlands. Dat houdt in dat er te allen tijde Nederlands gesproken wordt op de groepen, zowel met de kinderen, als met de ouders, als tussen collega's onderling.

De PM geeft hierbij steeds het goede voorbeeld. Voorbeeld hiervan is:

PM tegen kind: "Lize, wil jij mij de boter even aangeven? Dank je wel!"

Of: "Ik begrijp dat je het niet met me eens bent. Dat mag. Kun je me vertellen hoe jij het ervaart? Hoe kunnen we dit nu naar tevredenheid oplossen?"

De sociale functie van kinderopvang

Kinderopvang heeft naast aandacht voor de persoonlijke sociale ontwikkeling van kinderen ook een algemene sociale functie. Een socialiserende omgeving die aandacht heeft voor democratie en burgerschap en kinderen voorbereid op het functioneren in onze maatschappij. Dat doen we binnen onze kindcentra.

Onder kindcentrum verstaan we het samenwerkingsverband tussen partijen die zich bezighouden met opgroeiende kinderen. De belangrijkste doelen van dit samenwerkingsverband zijn het vergroten van de ontwikkelingskansen van de kinderen en het bieden van een aansluitende opvang.

Het kindcentrum dat wij beogen heeft een wijkgerichte functie en richt zich op kinderen, ouders en professionals in de gemeente of wijk. Binnen deze gemeenten of wijken is er veel diversiteit in samenlevingsvormen, verschillen in inkomen, verschillen in opleiding en verschillen in cultuur. Basisschool, kinderopvang, peuteropvang, welzijnsinstellingen, zorginstellingen, vrijetijdsorganisaties (sportinstellingen en cultuurinstellingen) kunnen deel uitmaken van het kindcentrum.

Inclusieve kinderopvang

Een kinderopvanglocatie kan worden gezien als een leergemeenschap waar kinderen leren door te spelen en leren door met andere kinderen en volwassenen om te gaan. PlusKinderopvang staat open voor diversiteit en voor alle kinderen. Als er specifieke problemen zijn op het gebied van gezondheid, ontwikkeling en/of gedrag onderhoudt de locatie nauwe samenwerking met ouders en school. PlusKinderopvang heeft de mogelijkheid in overleg met ouders expertise in te schakelen van bijvoorbeeld Yorneo. Op het moment dat de veiligheid en ontwikkeling van andere kinderen in het gedrag komt, gaat PlusKinderopvang in overleg met ouders kijken of er een alternatief gevonden kan worden.

Pestbeleid

Pesten komt bij kinderen in de basisschoollleeftijd voor. Per jaar worden er in Nederland zo'n 400.000 kinderen gepest. De mogelijke gevolgen van pesten zijn voor kinderen groot. Jaren later kunnen zij nog steeds last hebben van het feit dat zij vroeger gepest zijn. Ook op de hele groep kan het pestgedrag invloed hebben. De andere kinderen kunnen de sfeer op de groep als minder prettig en veilig gaan ervaren. Door het vastleggen van beleid rondom pesten proberen we pestgedrag te verminderen en te voorkomen. Binnen onze kindcentra werken wij met Positive Behaviour System (PBS) of kanjertraining om pesten tegen te gaan.

De christelijke identiteit

Medewerkers van PlusKinderopvang dragen de christelijke identiteit uit. In de dagelijkse praktijk is dat zichtbaar op de volgende manieren:

- Op onze locaties hebben we aandacht voor de christelijke vieringen en verhalen. Bijvoorbeeld met kerst is er niet alleen aandacht voor de kerstboom, maar we vertellen ook het kerstverhaal uit de kinderbijbel.
- We zijn vóór en na het eten even stil.
- We sluiten aan – waar mogelijk – bij de vieringen op school
- We lezen boekjes voor en zingen liedjes met een christelijke achtergrond.

Tot slot

De onderwerpen van het beleidsplan blijven voortdurend onderwerp van gesprek, evaluatie en verandering. Zo kunnen gewijzigde richtlijnen van de GGD over hygiëne maar ook alledaagse ervaringen leiden tot aanpassingen. Door regelmatig na te denken en te discussiëren over het beleidsplan met medewerkers en ouders wordt de kwaliteit binnen het kindcentrum gewaarborgd.

Het pedagogisch beleid is in de locatiewerkplannen nog verder concreet en locatie-specifiek uitgewerkt.

De maatregelen met betrekking tot veiligheid, gezondheid en hygiëne zijn in ons veiligheids- en gezondheidsbeleid verder uitgewerkt en worden geborgd door middel van een jaarlijkse Risico-Inventarisatie en Evaluatie (RIE).

De stappen met betrekking tot het vermoeden van kindermishandeling zijn te vinden in onze meldcode kindermishandeling.

Ons beleid en de afspraken ten aanzien van gezonde leefstijl en voeding zijn in ons voedingsbeleid verder uitgewerkt.

Ons beleid ten aanzien van het personeel, beroepskrachten in opleiding, stagiaires en vrijwilligers staat beschreven in ons personeelsbeleid.

Gebruikte afkortingen

BKR	Beroepskracht Kind Ratio
BSO	Buitenschoolse opvang
IKK	Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang
KC	Kindcentrum
KDV	Kinderdagverblijf
OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
PBS	Positive Behaviour System
PM	Pedagogisch medewerker
SLO	Stichting Leerplan Onderwijs
VVE	Vroeg- en Voorschoolse Educatie
VE	Voorschoolse educatie